

OD REDAKCJI

Czwarty numer „Kontekstów Społecznych” poświęcony jest szeroko pojętej tematyce socjomedycznej. Autorzy koncentrują się na zjawisku leczenia niemedycznego (medycynie alternatywnej i komplementarnej). Jest to jeden z najbardziej obiecujących obszarów badawczych we współczesnej socjologii medycyny, pomimo niedostatku badań empirycznych i refleksji teoretycznej. Prezentowane artykuły mogą stanowić przyczynek do dalszych poszukiwań w kręgu tego pola badawczego.

Pierwszy tekst, pt. *Lecznictwo niemedyczne. Wybrane aspekty socjologiczne i formalno-prawne*, autorstwa Włodzimierza Piątkowskiego, jest podsumowaniem jednego z pierwszych empirycznych projektów badawczych nad leczeniem niemedycznym w Polsce. Szczególnie rozbudowane są w nim analizy społecznego i prawnego statusu leczenia niemedycznego oraz charakterystyka niekonwencjonalnych metod leczenia realizowanych poza systemem służby zdrowia. Podjęta też została próba sformułowania perspektyw rozwoju „socjologii leczenia niemedycznego” w Polsce.

Łukasz Stefaniak w artykule pt. *Teoretyczne perspektywy socjologii w analizie zjawiska leczenia niemedycznego* proponuje zastosowanie czterech perspektyw teoretycznych do badań nad medycyną alternatywną i komplementarną. Jego zdaniem, interakcjonizm symboliczny może być stosowany w analizie relacji pacjent - uzdrowiciel oraz przy rozpoznawaniu uzdrawiającej roli symboli stosowanych przez uzdrowicieli. Fenomenologia, akcentująca nieodzowną rolę znaczeń w procesie poznania, jakie nadają działaniom jednostki, oraz etnometodologia, której przedmiotem badań jest wiedza potoczna, pozwalają na zrozumienie rosnącej popularności leczenia niemedycznego poprzez poznanie zdrowotnej wiedzy „laików”. W kontekście badań nad medycyną alternatywną i komplementarną najciekawszą perspektywą teoretyczną prezentowaną przez autora jest prakseologia, zakładająca, że podstawą badań nad działaniami ludzi jest ich celowość. Może ona pomóc zrozumieć socjologom, dlaczego w niektórych przypadkach jednostka decyduje się na skorzystanie z usług lekarza, a w innych na wizytę u uzdrowiciela lub na ograniczenie się do praktyk samoleczniczych.

Michał Lytovka w artykule pt. *The Human Body in the Conventional and Alternative Medicine* opisuje dwie koncepcje ciała: biomedyczną – charakterystyczną dla medycyny konwencjonalnej, i holistyczną – używaną przez medycynę alternatywną i komplementarną oraz medycynę społeczną. Przedstawiając cechy obu tych koncepcji, stawia się jednocześnie w roli orędownika medycyny integracyjnej, która łącząc oba paradygmaty, będzie, jego zdaniem, lepiej chronić zdrowie jednostek niż sama medycyna allopatyczna.

Ostatni tekst, zatytułowany *Wiedza medyczna jako przedmiot badań w ramach socjologii medycyny i socjologii wiedzy*, autorstwa Michała Nowakowskiego, wykracza poza problematykę leczenia niemedycznego. Autor argumentuje, że ewolucja socjologii medycyny zależała od zamiany dominującego paradygmatu socjologii wiedzy: odejścia od dualistycznego podziału na obiektywne fakty natury i subiektywne fakty kultury. Perspektywy „mocnego programu socjologii wiedzy” i „konstrukcjonizmu społecznego”, kwestionujące obiektywność wiedzy w obrębie nauk ścisłych, sprowokowały podjęcie badań nad socjologią wiedzy medycznej, prowadzonych w ramach socjologii medycyny. W ten sposób rozwinął się obok starszego nurtu *sociology in medicine* (socjologii uprawianej na użytek medycyny) nurt *sociology of medicine* (socjologii, której medycyna jest przedmiotem badań).

Michał Nowakowski

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej